

20. Durak: İSTİKLAL MİLLETİMİNDİR

Londra Konferansı – Afganistan ile Dostluk Antlaşması – Moskova Antlaşması – İstiklal Marşı'nın Kabulü – 1921

Anayasası

Batı cephesinde Kuva-i milliye birliklerinin faaliyetlerini ve düzenli ordunun kurulmasını değerlendiririm.

TEŞKİLAT İ ESASİYE (20 OCAK 1921)

I. İnönü Savaşı'nın ardından TBMM, kendine duyduğu ve kendisine duyulan güveni pekiştirmek amacıyla Teşkilat-ı Esasi adlı altında TBMM nin ilk anayasasını yürürlüğe koydu.

TEŞKİLAT İ ESASİYE'NİN MADDELERİ;	TEŞKİLAT İ ESASİYE'NİN ÖNEMİ
<p>1. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. Yönetim biçimi halkın kendisini fiilen yönetmesi esasına dayanır.</p> <p>Ulusal egemenlik esasına dayalı ilk Türk anayasasıdır.</p>	<p>1. Yeni Türk Devleti nin an ayasası TBMM nin ve ulusal h üküme tin durum un u, yetkisini, kuruluşun u ve niteliğini saptayan ilk anayasadır.</p>
<p>2. Yasama ve yürütme yetkileri TBMM'de toplanmıştır,</p> <p>1921 Anayasası tek meclis, meclis üstünlüğü ve güçler birliği ilkelerini barındırır. Meclis Hükümeti Sistemi ile çalışır.</p>	<p>2. 1921 Anayasası, TBMM nin çalışm aların ı hem yasallaştırdı hem da kolaylaştırdı.</p>
<p>3. Türkiye Devleti, TBMM tarafından yönetilir ve hükümeti, TBMM Hükümeti adını tdşrr.</p>	<p>3. Monarşi den Cumhuriyet t geçiş anayasasıdır:</p>
<p>4. Şeriat kurallarının yerine getirilmesi bütün yasaların korunması, değiştirilmesi, kaldırılması, antlaşma ve barış yapılması kararının alınması gibi yetkiler TBMM ye aittir.</p> <p>Yeni devletin en önemli görevlerinin başında din\$çl hükümlerin yerine getirilmesi hükmünün yer alması, bu anayasanın tam laik olmadığını gösterir.</p>	<p>4. Savaş koşullarından dolayı kısa ve açık bir anayasadır. İnsan haktan ve özgürlükler alanına ilişkin kararlar yoktur. Bu nedenle tam demokratik olduğu söylenemez.</p>
<p>5. Kanunuesasi nin yukarıdaki maddelerle çelişmeyen kararları, eskiden oidugu gibi yürürlükte dir.</p>	<p>5. TBMM nin bir anayasa hazırlaması onun kurucu medis niteliğinde olduğunun göstergesidir:</p>
<p>6. TBMM, hilafet ve saltanatın, vatan ve milletin kurtarılması ve bağımsızlığını sağlayana kadar toplanır.</p>	<p>6. Olağanüs tü durum da hazırlanmış ihtilalci bir anayasadır.</p>

LONDRA KONFERANSI (21 Şubat – 12 Mart 1921)

İtilaf Devletleri. Batı Cephesi'nde kazanılan İnönü Zaferi nin yanı sıra yeni Türk devletinin Doğu ve Güney cephelerinde kazandığı başarılar üzerine Londra'da bir konferans toplanmasını kararlaştırdılar,

İTİLAf DEVLETLERİ'NİN AMAÇLARI	İSTANBUL HÜKÜMETİ'NİN AMACI
<ul style="list-style-type: none"> Kendi Aralarındaki Görüş Ayrılıklarını Sona Erdirmek Sevr Antlaşmasına İşlerlik Kazandırıp kabul ettirmek Yunan Ordusunun Kendisini Toparlayıp Güçlenmesi İçin Zaman Kazanmaktı. Türk tarafının savaş yanlısı olduğu şeklinde dünya kamuoyunu yanıltmak TBMM Hükümeti ile Sovyet-Rusya arasında başlayan iyi ilişkilerin İtilaf Devletleri arasında kaygı uyandırması Türk ordusunun Yunanlıları 1. İnönü Savaşı'nda yenilgiye uğratması 1. İnönü Savaşı sonucunun İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılığına neden olması (Fransızların Güneydoğu Anadolu'da büyük bir direnişle karşılaşması ve İtalyanların işgal planlarından rahatsız olması) 	 <p>"Ben, sözü Türk milletinin hakiki temsilcisi olan TBMM baş delegesine bırakıyorum."</p> <p>Sadrazam Tevfik Paşa</p> <ul style="list-style-type: none"> Türk Milleti nin haklılığını ve Misakımilli kararlarını dünyaya duyurmak Barıştan yana olduğunu göstermek Barışın ancak TBMM'nin onayı ile gerçekleşebileceğini Anlaşma Devletlerine kanıtlamak TBMM Hükümeti nin uluslararası alanda tanınmasını sağlamak Türk milletinin yasal temsilcisinin TBMM olduğunu göstermek. "Türkler barışa yanaşmıyor, savaşı uzatıyorlar" şeklinde yapılan propagandaları çürütmek.

İTİLAf DEVLETLERİ'NİN İSTEKLERİ	TBMM'NİN LONDRA KONFERANSI'NDAN İSTEKLERİ
<ul style="list-style-type: none"> İzmir Türklere verilecek ancak şehirde Yunan askerleri bulundurulacak. Doğu Trakya, Yunanlılarda kalacak. Kapitülasyonlar devam edecek. Doğuda bir Ermeni devleti kurulacak. 	<ul style="list-style-type: none"> Misakı millî esaslarının kabulü. İzmir'in boşaltılarak Türkiye ye verilmesi. Kapitülasyonların kaldırılması, kıyılarımızı savunacak deniz kuvvetine sahip olma hakkı.

KONFERANSA KATILAN TARAFLAR	
İTİLAf DEVLETLERİ	TÜRK TARAFI
1. İNGİLTERE	1. İSTANBUL HÜKÜMETİ Adına Tevfik Paşa

2. FRANSA	2. TBMM Adına Bekir Sami Bey
3. İTALYA	
4. YUNANİSTAN	

İtilaf Devletleri, TBMM'ye bu toplantıya doğrudan değil de İstanbul Hükümeti heyeti içerisinde bir delege ile yer alabileceği konusunda davet yapıldı. Böylece İtilaf Devletleri'nin amacı TBMM Hükümeti'ni tanımadıklarını, İstanbul Hükümeti ile görüşmek istediklerini ortaya koydular. Ayrıca imzalanacak herhangi bir siyasal belgeyi Osmanlı Heyeti nin yanı sıra, TBMM'ye de kabul ettirmiş olacaklardı.

İtilaf Devletleri 26 Ocak 1921 'de İstanbul Hükümeti'ni, Londra Konferansı'na davet etti. Sadrazam Tevfik Paşa. İtilaf Devletleri'nin isteklerini bir telgrafla Mustafa Kemal Paşaya bildirerek konferansa katılacak delegelerin tespitini istedi. Mustafa Kemal Paşa, TBMM açıldıktan hemen sonra İtilaf Devletleri'ne gönderdiği bir nota ile Türk milleti adına karar verecek tek yasal siyasal gücün TBMM ve onun hükümeti olduğunu bildirmişti. Doğrudan doğruya bir davet gelmediği takdirde Londra Konferansı'na katılmayacağını belirtti. **Not; Bu durum Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerinden KARARLILIK özelliğini gösterir.**

Bunun üzerine İtilaf Devletleri, konferansa İtalya aracılığı ile TBMM Hükümeti'ni davet etmek zorunda kaldı.

İtilaf Devletleri'nin hem İstanbul Hükümetini hem de TBMM'yi birlikte davet etmelerinin Amacı; TBMM ile Osmanlı yönetimi arasında sürtüşme ve çatışma yaşanmasını amaçlamışlardır.

Konferans Sırasında İtilaf Devletleri'nin Konferansta Türk Heyetine Önerileri;

1. İzmir, Türk Devleti'ne iade edilecek, ancak şehirde Yunan güçleri bulunacak.
2. İzmir'in valisi Hristiyan olacak ve Milletler Cemiyeti tarafından tayin edilecek.
3. Doğu Trakya Yunanlılarda kalacak.
4. Doğu Anadolu'da Ermenistan kurulacak.
5. Ordunun sayısı arttırılacak,
6. kapitülasyonlar devam edecek.

Önerilerinde bulunmuş ancak TBMM Heyeti bu istekleri Misakı millî'ye aykırı olduğu gerekçesiyle **reddetmiştir**. Buna karşı TBMM Heyeti'nin Misakı millî çerçevesinde yaptığı önerilerin reddedilmesi üzerine konferans bir sonuç alınmadan **12 Mart 1921**'de dağılmıştır.

Önemli Not; Bu konferansta Dışişleri Bakanı olarak TBMM'yi temsil eden Bekir Sami Bey, **Fransa, İngiltere ve İtalya** ile esir değişimi ve ekonomik konularda antlaşmalar yaptı. Ancak bu antlaşmalarda Bekir Sami Bey in **uluslararası eşitlik ilkesini gözetmemesi ve bağımsız devlet anlayışına** aykırı antlaşmalara imza atması yüzünden TBMM bunları kabul etmedi ve Bekir

Samı Bey bakanlıktan alındı. Ancak bu antlaşmalar sayesinde Malta'da sürgünde bulunan bazı Türk aydınları serbest kalmıştır.

Londra Konferansının en önemli kazanımı:

Bu konferansla TBMM, uluslararası alanda siyasal bir güç olarak tanınmış oldu.

Londra Konferansının Sonuçları

1. İtilaf Devletleri, TBMM Hükümetini konferansa çağırmakla varlığını hukuken tanımıştır.
2. TBMM Hükümeti, konferansa katılmakla **“Türkler barış görüşmelerine yanaşmıyorlar, savaşı uzatıyorlar.”** şeklindeki propagandanın önlenmesi sağlanmıştır.
3. Yunan ordusu zaman kazanarak daha da güçlenmiştir. Anadolu'da Yunan saldırısı yeniden başlamış ve bu durum **II. İnönü Savaşı'na** neden olmuştur.

TÜRK – AFGAN DOSTLUK ANTLAŞMASI (1 MART 1921)

Mustafa Kemal ile Afgan Kralı Amanullah Han arasında kurulan dostluk ile en üst seviyeye çıktı. TBMM Hükümeti ile Afganistan arasında imzalanan 1 Mart 1921 tarihli dostluk ve iş birliği antlaşmasıyla da siyasi bir nitelik kazandı.

Türk - Afgan Dostluk Antlaşması'na göre:

1. TBMM Hükümeti, Afganistan'ın tam bağımsızlığını tanıyordu.
2. Taraflardan birine yapılacak bir saldırıyı, diğer taraf kendisine yapılmış sayarak, savaşmayı kabul ediyordu.
3. TBMM Hükümeti, kültürel yardım amacıyla Afganistan'a öğretmen ve subay göndermeyi üstleniyordu.

Afgan Dostluk Antlaşmasının Önemi

1. TBMM yi Müslüman devletler arasında **ilk tanıyan** Afganistan dır.
2. TBMM, düşmanlarına karşı **ilk defa ittifak** kurdu.
3. Ankara da **ilk elçilik** açan Afganistan Hükümeti dir.
4. Bu olay aynı zamanda İslam dünyasında **Millî Mücadele ve TBMM Hükümeti lehine** bir kamuoyunun oluşmasını sağladı.

İSTİKLAL MARŞI NIN KABULÜ (12 MART 1921)

Devletlerin bayraklarının yanında, bağımsızlık simgesi olan bir de millî marşları vardır. Ulusal marşlar ülkenin bağımsızlığını, hatta kimliğini, sahip olduğu özellikleri simgeler. Bunun yanında yurda ve devlete duyulan sevgi ve bağlılığı ifade eder.

Kurtuluş Savaşı'nın ilk yıllarında Türk milletinin ruhuna uygun, azmini ve kararlılığını ortaya koyan bir millî marş bestelemek için 1921 yılı başlarında TBMM Hükümeti'nce alınan bir kararla, Milli marş yazılması için öneriyi Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa (İnönü) verdi ve Millî Eğitim Bakanlığı bir yarışma düzenledi. Yarışmaya **724 şair eserleriyle** başvurdu.

Millî Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi (Tanrıöver) Bey yarışmaya Mehmet Akif Ersoy'un da katılmasını istedi. Fakat para ödülü olduğu için Mehmet Akif, bu yarışmaya katılmak istemedi.

Yarışma sonunda incelenen eserlerin hiçbirisi Milli Marş için yeterli bulunmadı. Tekrar Mehmet Akif'e başvuruldu. Bunun üzerine Mehmet Akif'in "kahraman ordumuza" diye ithaf ederek yazdığı şiir, **12 Mart 1921 'de TBMM de büyük bir coşkuyla okundu ve Millî Marşımız** olarak kabul edildi.

Mehmet Akif, 500 Lira olan ödülü kabul etmemiş, **Darülaceze**'ye (Acizler ve Yoksullar Evi) bağışlamıştır.

Türk milleti, Kurtuluş Savaşı'nı simgeleyen ve bağımsız yaşama arzusunu dile getiren millî marşa kavuşmuş oldu.

10 kıta olan İstiklal Marşımızın ilk iki kıtası 1930'da **Cumhuriyet Orkestrası Şefi Osman Zeki Öngör** tarafından bestelendi.

İstiklal Marşı'nın Osmanlı Türkçesi ile **571 hece** ve **1453 harften** oluştuğunu biliyor muydunuz?

İstiklal Marşı 41 Mısradan oluşmaktadır. Sebebi ise Kahraman Ordumuza **41 kere maşallah** demek olduğunu biliyor muydunuz?

MOSKOVA ANTLAŞMASI (16 MART 1921)

1. Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri'nin yanında savaşa katılan Rusya'da 1917 yılında ihtilal çıktı. Yıkılan Çarlık rejiminin yerine Bolşevik iktidarı kuruldu.

Sovyet Rusya adını alan yeni Bolşevik yönetimi, İttifak Devletleri ile 3 Mart 1918'de Brest-Litovsk Antlaşması'nı imzalayarak savaştan çekildi.

Yeni hükümet, İtilaf Devletleri arasında imzalanan **Gizli Paylaşım Antlaşmalarını** da dünya kamuoyuna açıkladı.

Bolşevik iktidarını, rejimleri için tehlikeli bulan İtilaf Devletleri, 1. Dünya Savaşı'ndan galip çıkınca Ruslara karşı saldırgan bir siyaset izlemeye başladılar.

Bolşevikleri uzaklaştırarak Çarlık rejimini yeniden kurmak için faaliyete geçtiler. Bunun üzerine Rusya'nın yeni yönetimi ve Lideri Lenin, Mustafa Kemal ile iyi geçinme kararı aldı.

Rusya: Boğazların ve Anadolu'nun İtilaf Devletlerinin eline geçmesi, yeni kurulan Bolşevik devletinin geleceğini tehlikeye atıyordu.

TBMM: Doğu'da Rusya dan gelebilecek bir saldırının olmaması, Milli Mücadele'yi rahatlatacak; ayrıca Ruslardan sağlanacak silah ve cephane yardımı, Türk ordusunun savaş gücünü artıracaktı.

TBMM, Moskova'ya 11 Mayıs 1920'de Bekir Sami Bey Başkanlığında bir heyet gönderdi. Bu heyetin amacı, Sovyet Rusya ile bağlantı kurmak, dostluk antlaşmasının zeminini hazırlamaktı.

Heyet, Moskova'da çok iyi karşılandı. Yapılan görüşmelerde sonradan imzalanacak olan antlaşmanın bazı esasları kabul edildi. Fakat Rusların, Ermenilerin lehine toprak istemeleri nedeniyle, bir gerginlik yaşandı. Bunun üzerine Sovyet Hükümeti, bu isteğin sadece bir düşünce olduğunu, fiili olarak istemediklerini açıkladı, anlaşmazlıklar son buldu. Sovyet Rusya Ankara'ya Büyükelçi gönderdi. TBMM'de Ali Fuat (Cebesoy) Beyi Moskova'ya Büyükelçi olarak gönderdi (8 Kasım 1920).

I. İnönü Zaferinin kazanılmasının ardından Sovyet Rusya ile TBMM arasında 16 Mart 1921'de Moskova Antlaşması imzalandı.

Moskova antlaşmasının maddeleri ve yorumu;

- 1) İki taraftan birinin tanımadığı uluslararası bir anlaşmayı, diğeri de tanımayacaktı.

İki devlet, uluslararası alanda birlikte hareket edeceklerini göstermişlerdir.

Sovyet Rusya, Anadolu'nun ve halkının tek siyasal temsilcisinin TBMM olduğunu kabul etti.

- 2) Sovyetler Birliği, Misakımilli'yi kabul ettiği gibi, Sevr Barış Antlaşmasını da onaylamıyordu.

Sovyet Rusya, TBMM'yi ve Misakımilli'yi tanıyan ilk Batılı / Büyük / Avrupalı devlet oldu.

Sovyet Rusya, Sevr Barış Antlaşmasını geçersiz saydığını ilan etti.

- 3) Osmanlı Devleti ile Çarlık Rusya'sı arasında imzalanan antlaşmalar geçersiz sayılacaktı.

İki devlette de rejim değişikliği olduğunu göstermektedir.

Sovyet Rusya, Osmanlı Devleti'ni hukuken tanımadığını gösterdi.

- 4) Sovyet Rusya kapitülasyonların kaldırılmasını onaylıyordu,

Sovyet Rusya, Kendisine tanınan kapitülasyon hakkında vazgeçen ilk devlet oldu.

- 5) İki devlet, aralarındaki ilişkileri geliştirerek, ekonomik ve siyasi antlaşmalar yapmayı kabul ediyordu.

Sovyet Rusya, TBMM'ye mali ve askeri yardımda bulunma garantisi verdi.

Uluslararası alanda güçlü bir müttefik kazandı.

- 6) Sovyet Rusya, daha önce Ermenistan ile TBMM Hükümeti arasında imzalanan antlaşma ile belirlenen sınırı, Batum'un Gürcistan'a bırakılması şartıyla tanıyordu.

Batum'un kaybedilmesiyle Misakı millî'den ilk taviz verilmiştir.

Doğu sınırının büyük ölçüde kesinlik kazanmasını sağladı.

Doğu Cephesi'ndeki kuvvetlerini Batı Cephesi'ne kaydırma imkanını elde etti.

- 7) Boğazlar konusu Karadeniz'e kıyısı olan devletlerin temsilcilerinin katıldığı bir konferansta ele alınacaktı.

Amaç Boğazların bu devletlerin ticari gemilerine açık kalmasını sağlamaktır.

TBMM, Lozan Barış Konferansına boğazlar ile ilgili görüşmelere katılması için Sovyet Rusya'nın çağrılmasını sağladı.